

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1953-1954.

VERGADERING VAN 25 FEBRUARI 1954.

Verslag van de Commissie van Arbeid en Sociale Voorzorg, belast met het onderzoek van het wetsontwerp tot aanvulling van de wet op de vergoeding der schade, voortvloeiende uit arbeidsongevallen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1953-1954.

SÉANCE DU 25 FÉVRIER 1954.

Rapport de la Commission du Travail et de la Prévoyance Sociale, chargée d'examiner le projet de loi complétant la loi sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail.

Aanwezig : de hh. TROCKET, voorzitter; BEULERS, GABRIEL, HOUBEN, JESPEERS, LAPAILLE, MOULIN, NEELS, PHILIPS, Léon SERVAIS, Maurice SERVAIS, USELDING, WALLAYS, WIJN en CUSTERS, verslaggever.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

De wet van 24 December 1903 regelt op forfaitaire wijze de vergoeding van de schade door bepaalde werknemers ondergaan in geval zij het slachtoffer zijn geworden van een arbeidsongeval.

Artikel 4 van deze wet bepaalt op zeer omstandige en zeer preciese wijze wie de rechthebbenden zijn en welke uitkeringen verschuldigd zijn bij overlijden van het slachtoffer van het arbeidsongeval.

Wat de rechthebbenden betreft bepaalt de wet een hiërarchische volgorde: in de eerste plaats komt de echtgenoot, dan komen de wettige of erkende natuurlijke kinderen, dan de ascendenten, de kleinkinderen en ten slotte de broeders en zusters.

De wetgever van 1903 heeft in de tweede groep geen melding gemaakt van de aangenomen kinderen. Dit was trouwens volkomen logisch. Immers artikel 346 van het Burgerlijk Wetboek voorziet dat de aanneming in geen enkel geval mogelijk was vóór dat het aan te nemen kind meerderjarig was geworden.

De wet van 22 Maart 1940 heeft echter op dit punt verandering gebracht in deze zin dat voortaan de aanneming van minderjarigen mogelijk is.

Op grond hiervan heeft Kamerlid Deruelles een wetsvoorstel ingediend ten einde de wet op de arbeidsongevallen aan te passen aan deze gewijzigde toestand (Kamer der Volksvertegenwoordigers, Gedr. St. 331, zitting 1951-1952).

R. A. 4816.

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

193 (Zitting 1953-1954) : Ontwerp overgemaakt door de Kamer der Volksvertegenwoordigers.

MESDAMES, MESSIEURS,

La loi du 24 décembre 1903 règle forfaitairement la réparation des dommages subis par certains travailleurs, victimes d'un accident du travail.

L'article 4 de ladite loi définit d'une façon très détaillée et très précise les ayants droit ainsi que le montant des prestations dues en cas de décès de la victime de l'accident du travail.

En ce qui concerne les ayants droit, la loi établit un ordre de priorité : en premier lieu vient l'époux, ensuite les enfants légitimes ou naturels reconnus, puis les ascendants, les petits-enfants et enfin les frères et sœurs.

Le législateur de 1903 a omis de mentionner dans le deuxième groupe les enfants adoptés. Cette façon de faire était d'ailleurs parfaitement logique. En effet, l'article 346 du Code civil stipulait que l'adoption ne pouvait en aucun cas avoir lieu avant la majorité de l'adopté.

Mais la loi du 22 mars 1940 a apporté des modifications sur ce point, en permettant désormais l'adoption des enfants mineurs.

A la suite de quoi, M. le Représentant Deruelles a déposé une proposition de loi en vue d'adapter la loi sur les accidents du travail aux modifications survenues dans la situation (Chambre des Représentants, doc. n° 331, session de 1951-1952).

R. A. 4816.

Voir :

Document du Sénat :

193 (Session de 1953-1954) : Projet transmis par la Chambre des Représentants.

Dit initiatief is volkomen logisch in zijn beginsel.

De Commissie van Arbeid en Sociale Voorzorg van de Kamer der Volksvertegenwoordigers heeft een grondige studie gewijd aan de technische uitwerking ervan. Zowel de wet op de arbeidsongevallen als de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek inzake aanneming van kinderen regelen een uiterst ingewikkelde en uiterst kiese stof.

Het uitstekend verslag van Kamerlid Humblet bevat een heldere en overzichtelijke studie van de wisselwerking welke de onderscheiden gevallen, die zich bij de aanneming voordoen, kunnen hebben op het in te stellen regime van rechthebbende bij arbeidsongeval, al naar gelang het kind aangenomen werd door één enkel persoon of door twee echtgenoten. Tevens wordt het vraagstuk onderzocht ten aanzien van het aangenomen kind dat in zijn natuurlijke familie nog aanspraken kan doen gelden, alsmede van het aangenomen kind wiens belangen samenvallen met die van de wettige of natuurlijke kinderen van zijn pleegouders.

Het verslag van de achtbare heer Humblet verstrekt over al deze vraagstukken de gewenste opheldering. Het moge volstaan naar deze uiteenzetting te verwijzen.

De vrij ingewikkelde maar klare wettekst die op grond van deze studie werd uitgewerkt gaf uwe Commissie volledige voldoening.

Eén enkel bijkomend vraagstuk werd opgeworpen : gesteld dat een aangenomen kind, vóór het van kracht worden van het besproken wetsontwerp, een aanvraag tot het bekomen van een vergoeding wegens arbeidsongeval aan zijn pleegvader of pleegouders overkomen, zou hebben ingediend, en het werd afgewezen bij ontstentenis van wettelijke regeling, kan dit kind dan, in de veronderstelling dat het besproken wetsontwerp kracht van wet verkrijgt, een nieuwe aanvraag indienen, wanneer het hiertoe in de vereiste voorwaarden zou verkeren ?

En zal men dan niet het gerechtelijk gewijsde tegen dit kind kunnen inroepen ?

Het antwoord is niet twijfelachtig ! Artikel 2, lid 2 van het besproken ontwerp voorziet dat de aangenomen kinderen van slachtoffers van arbeidsongevallen, die zich, vóór het in werking treden van de wet, hebben voorgedaan, onder bepaalde voorwaarden recht hebben op de rente waarop zij, krachtens artikel 1, aanspraak kunnen maken.

Deze bepaling schept nieuw recht voor de toekomst. Het rechterlijk gewijsde kwam tot stand onder het vroeger regime. Er kan dus in rechte geen tegenspraak bestaan tussen deze rechterlijke uitspraak en de uitoefening van het thans tot stand gekomen nieuw recht door het aangenomen kind.

Het lijkt niet betwistbaar dat in een dergelijk geval door het aangenomen kind op grond van artikel 2, lid 2, een aanvraag tot herziening zou kunnen ingediend worden.

* *

Cette initiative est parfaitement logique dans son principe.

La Commission du Travail et de la Prévoyance Sociale de la Chambre des Représentants a consacré une étude approfondie à l'aspect technique de ladite proposition. En effet, les dispositions de la loi sur les accidents du travail et celles du Code civil, relatives à l'adoption des enfants règlent une matière particulièrement complexe et délicate.

L'excellent rapport de M. le Représentant Humblet contient un exposé clair et complet des diverses hypothèses qui se présentent à l'occasion de l'adoption d'enfants et de leur répercussion sur le régime d'ayant droit en cas d'accident du travail, selon qu'il s'agit d'un enfant adopté par une seule personne ou par deux personnes. Le rapport examine également le problème au point de vue de l'enfant adoptif qui peut faire valoir des droits dans sa famille naturelle, ainsi que celui de l'enfant adoptif en concours avec des enfants légitimes ou naturels de ses parents adoptifs.

Le rapport de l'honorable M. Humblet contient toutes les précisions souhaitables sur l'ensemble de ces problèmes. Il nous suffira de nous référer à cet exposé.

Le texte légal assez compliqué mais très clair qui a été élaboré sur la base de cette étude, a donné pleine satisfaction à votre Commission.

La seule question accessoire qui ait été soulevée est la suivante : à supposer qu'un enfant adoptif ait introduit, avant la mise en vigueur du présent projet de loi, une demande tendant à obtenir le bénéfice de la loi, à la suite d'un accident du travail survenu à son père adoptif ou à ses parents adoptifs, et qu'il ait été débouté, à défaut de dispositions légales, l'enfant en question peut-il, dans l'hypothèse où le projet de loi actuellement en discussion se soit voté, introduire une nouvelle demande s'il réussit les conditions requises ?

Et ne pourra-t-on opposer à cet enfant l'autorité de la chose jugée ?

La réponse n'est pas douteuse ! L'alinéa 2 de l'article 2 du projet qui est soumis à vos délibérations prévoit que les enfants adoptifs de victimes d'accidents du travail survenus avant l'entrée en vigueur de la loi auront droit, dans certaines conditions, à la rente à laquelle ils peuvent prétendre en vertu de l'article 1er.

Cette disposition crée pour l'avenir un droit nouveau. La décision judiciaire coulée en force de chose jugée, est intervenue sous le régime antérieur. Il ne peut donc y avoir de contradiction en droit entre la décision judiciaire et l'exercice, par l'enfant adoptif, du droit nouveau instauré par le présent projet.

Il semble incontestable que, dans un cas pareil, l'enfant adoptif puisse introduire une demande en revision en vertu de l'article 2, alinéa 2.

* *

Bij artikel 3 van hetzelfde wetsontwerp werd een tweede wijziging van de wet van 24 December 1903 voorgedragen welke volkomen vreemd is aan het behandeld vraagstuk van de aangenomen kinderen. Het voorwerp van deze wijziging werd door de indiener van het wetsvoorstel, Kamerlid Leburton (Kamer der Volksvertegenwoordigers, Gedr. St. 415, zitting 1952-1953), als volgt omschreven :

« Wanneer een arbeidsongeval veroorzaakt wordt door een aansprakelijke derde en wanneer de wettelijke verzekeraar het slachtoffer reeds heeft vergoed, kan bedoelde verzekeraar tegen de aansprakelijke derde verhaal hebben, ten einde de terugbetaling van de uitbetaalde sommen te bekomen.

» Ingeval een rente werd gevestigd, ontstond betwisting over het feit of de uitbetaalde sommen het rentevestigend kapitaal of de renteannuïteiten zijn.

» Het Hof van verbreking heeft in dit opzicht een onderscheid gemaakt :

1° door een arrest van 14 Juli 1952 heeft het besloten dat, wanneer de wettelijke verzekeraar het kapitaal van de rente vestigt bij een afzonderlijk organisme, dat speciaal voor de dienst der renten is gemachtigd, de wettelijke verzekeraar van de aansprakelijke derde de terugbetaling van dit rentevestigend kapitaal kan eisen;

2° bij arrest van 19 en 23 Maart 1953, besloot het Hof van verbreking dat, wanneer de wettelijke verzekeraar gemachtigd is voor de dienst van zijn eigen renten, hij alleen de annuïteiten van deze renten vervreemdt en dat hij derhalve van de aansprakelijke derde alleen de uitbetaalde annuïteiten kan terugvorderen. »

De voorgestelde wijziging betreft artikel 19 van de samengeordende wetten betreffende de arbeidsongevallen. Ook betreffende deze wijziging heeft de verslaggever van de Commissie van Arbeid en Sociale Voorzorg van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, de h. Humblet, een grondige verantwoording gegeven, waarnaar uw Commissie zonder meer kan verwijzen.

De voorgestelde tekst is van aard om definitief een einde te maken aan de technische moeilijkheden en de risico's welke de verzekeraars ondervonden naar aanleiding van de gerezen betwisting. Bovendien biedt de voorgestelde regeling het voordeel, zoals de h. Humblet terecht onderlijnt, « de gelijkheid te bevestigen van alle verzekeraars bij het uitoefenen van de vordering tot indeplaatsstelling ».

*
* *

De tekst van het wetsontwerp, alsmede het verslag, werden aangenomen met eenparigheid van stemmen.

De Verslaggever,
J. CUSTERS.

De Voorzitter,
LÉON-ELI TROCLET.

Le même projet de loi proposait, en son article 3, une deuxième modification de la loi du 24 décembre 1903, modification qui est étrangère au problème des enfants adoptés. L'objet de cette modification a été défini comme suit par l'auteur de la proposition, M. le Représentant Leburton (Chambre des Représentants, doc. n° 415, session de 1952-1953) :

« Lorsqu'un accident du travail est causé par un tiers responsable et que l'assureur-loi a déjà indemnisé la victime, le dit assureur peut exercer un recours contre le tiers responsable en vue d'obtenir le remboursement des sommes décaissées.

» En cas de constitution de rente, une contestation s'est élevée sur le point de savoir si les sommes déboursées sont le capital constitutif de rente ou bien les annuités de rente.

» La Cour de Cassation a fait à cet égard une distinction :

1° par arrêt du 14 juillet 1952, elle a décidé que lorsque l'assureur-loi constitue le capital de la rente auprès d'un organisme distinct spécialement agréé pour le service des rentes, l'assureur-loi peut réclamer au tiers responsable le remboursement de ce capital constitutif;

2° par arrêt des 19 et 23 mars 1953, la Cour de Cassation a décidé que lorsque l'assureur-loi est agréé pour le service de ses propres rentes, il n'aliène que les annuités de celles-ci et en conséquence il ne peut réclamer au tiers responsable que les annuités payées. »

La modification proposée concerne l'article 19 des lois coordonnées relatives aux accidents du travail. Elle a également été justifiée dans le rapport fait au nom de la Commission du Travail et de la Prévoyance Sociale de la Chambre des Représentants par M. Humblet. Nous n'y reviendrons donc pas.

Le texte proposé est de nature à mettre définitivement fin aux difficultés techniques et aux risques encourus par les assureurs en cas de contestation. En outre, le règlement proposé présente l'avantage, ainsi que le souligne à bon droit M. Humblet, « de marquer positivement l'égalité de tous les assureurs dans l'exercice de l'action subrogatoire ».

*
* *

Le texte du projet de loi ainsi que le présent rapport ont été adoptés à l'unanimité des voix.

Le Rapporteur,
J. CUSTERS.

Le Président,
LÉON-ELI TROCLET.